

Lenssagen og Fæsteaflysningssagen, nok er begyndt at tvivle; jeg antager ikke, at Grevernes og Baronernes Tillid til, at Ejendomsretten bliver beskyttet i fuldt Omfang af Højesteret, er synderlig stærk. Men hvorfra kommer Troen paa, at Domstolene vil staa som en mægtig Vagt omkring Forsamlingsfrihed og Ytringsfrihed af enhver Art? Jeg tror slet ikke, de vil være det, jeg tror tværtimod, det er helt andre Ting, man har for Øje fra deres Side, som i denne Sag argumenterer med en klog Hensigt. Hverken overfor vor Skønlitteratur eller overfor religiøse Frihedsspørgsmaal kan man sige, der har været nogen synderlig Beskyttelse at hente hos Højesteret. Naturligvis, hvis man i Modsætning til Ørsted kunde tro, at Dommerne var i Besiddelse af den absolutte Fornuft, saa kunde man ogsaa godt i Modsætning til ham vedtage at give dem Ret til at afgøre, om en Lov er gyldig eller ikke, naar den er vedtaget paa regelmæssig Maade. Men enten maa man gaa imod Ørsted paa begge Punkter, eller ogsaa maa man følge ham paa begge Punkter. Og hvis vi skulde tillægge Domstolene en Ret til at omstøde Love, saa maatte vi jo have en hel Del organisatoriske Love i den Henseende, ellers kom vi ud i en fuldkommen Forvirring. Nu har vi en Regel om Loves Ikrafttræden, og naar vi holder os til den, ved vi, naar en Lov er traadt ud i Livet, enten ifølge den Bestemmelse, der staar derom i Loven selv, eller i Henhold til den almindelige Lovbestemmelse om Loves Ikrafttræden. Men naar man kan rejse det Spørgsmaal: Er en Lov, som er traadt i Kraft, ogsaa gyldig? — ja, saa er man ærlig talt ude i det rene og skære Vrøvl. Vi savner nemlig her Lovregler til at besvare det Spørgsmaal, hvornaar en Lov er gyldig. Vi maatte enten have en Lov, der foreskrev en Regel som denne: „En Lov, som er traadt i Kraft, er gældende Ret, saa snart Højesteret har kendt den for gyldig at være“, og saa længe Højesteret ikke havde gjort det, var Loven i Virkeligheden ikke gyldig, eller ogsaa maatte man have en Bestemmelse, som lød omtrent saadan: „En Lov, som er traadt i Kraft, er gældende Ret, hvis Højesteret ikke har kendt den ugyldig inden 3 Maaneder“, eller hvilken Frist man vil sætte. Paa den Maade fik man en Ende paa det, men det vilde være en besværlig Regel at arbejde med, for saa skulde alle Love jo have en vis Alder, inden de blev gyldige. Men naar man ikke har saadanne Regler, kan man

til enhver Tid rejse Spørgsmaal om, hvorvidt en ikrafttraadt Lov er gyldig, og saa længe man kan det, ved Borgerne ikke, om de er pligtige at rette sig efter denne Lov eller ej, og Borgerne maatte da være ret forsigtige, for de kunde have stor Fortræd og Skade af at rette sig efter en Lov, som senere blev kendt ugyldig, der vilde være idelig Forvirring i den danske Stat under saadanne Forhold.

Men desuden maatte vi have en særegen Domstol til at øve denne Kontrol med Lovgivningsmagten. De nuværende Domstole er, som jeg før i denne Tale har søgt at paavise, ikke organiseret med det Formaal for Øje at kunne løse den Opgave at sætte sig op over Regering og Rigsdag. Dertil mangler ogsaa Domstolene enhver Magt, og Spørgsmaalet bliver nemlig i dette Tilfælde ogsaa et Spørgsmaal om Magt. Det Estrupske Statskup, der jo hvilede paa et lille Mindretal af Befolkningen, var efter min Mening saa svagt, at hvis Højesteret var gaaet imod det, vilde det være faldet sammen. Men saadan vil det som Regel ikke være. F. Eks. kan en Revolution jo vanskeligt ske paa anden Maade end, at der er et Flertal bag ved. Hvis et reaktionært Flertal i begge Ting enedes med en Regering om en Lov, der var bevidst og villet grundlovsstridig, som f. Eks., at alle de Arbejdere, der havde deltaget i en Strejke, mistede deres Valgret, saa vilde en Højesteretsdom angaaende denne Sag være fuldkommen uden Betydning. Rigsdagsflertallet, som havde vedtaget Loven, og som repræsenterede et Flertal af Vælgerne, vilde ikke paa nogen Maade, naar den havde handlet i Samklang med Regeringen, behøve en Højesteretsdom, der godkendte Grundlovsbrudet, og Regeringen eller Rigsdagsflertallet vilde selvfølgelig intet Øjeblik tænke paa at bøje sig for en Højesteretsdom, som gik imod dem. Saadanne Tilfælde betyder Revolution, Statskup, og naar der staar tilstrækkelig Magt bag en saadan Revolution, har Domstolene ikke andet at gøre end at bøje sig for Faktum, og det ser man ogsaa, at Domstolene gør alle Vegne, hvor der sker Revolution — det sker der jo ogsaa i vore Dage. Ganske paa samme Maade vilde det være, hvis Bolschevismen fik Magten i Befolkningen og Flertal i begge Rigsdagens Ting og overtog Regeringen. Dersom en tilstrækkelig stærk bolschevisk Rigsdag og Regering drog Grænser for Ejendomsretten, som Højesteret fandt grundlovsstridige, vilde Højesterets Protest aldeles ikke blive hørt. I Tilfælde